
Natya Shastra Chapter 29

नाट्यशास्त्रं अध्यायः 29 ततातौदयविधानं

Document Information

Text title : naaTyashaastra adhyaaya 29 tataatodyavidhaanaM

File name : natya29.itx

Category : nATyashAstra, major_works, bharata

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Sage Bharata

Transliterated by : Sowmya Krishnapur krsowmya at yahoo.com

Proofread by : Sowmya Krishnapur krsowmya at yahoo.com

Latest update : October 29. 2008

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ ಅಧ್ಯಾಯಃ 29 ತತಾತೋದ್ಯವಿಧಾನಂ

.. ಶ್ರೀರಸ್ತು ..

ಭರತಮುನಿಪ್ರಣೀತಂ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ

ಅಥ ಏಕೋನತ್ರಂಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಷಡ್ಜೋದೀಚ್ಯವತೀ ಚೈವ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಾ ತಥೈವ ಚ .

ಮಧ್ಯಪಂಚಮಬಾಹುಲ್ಯಾತ್ ಕಾರ್ಯಾ ಶೃಂಗಾರಹಾಸ್ಯಯೋಃ .. 1..

ಷಾಡ್ಜೇ ತ್ವಧಾರ್ಷಭೀ ಚೈವ ಸ್ವಸ್ವರಾಂಶಪರಿಗ್ರಹಾತ್ .

ವೀರರೌದ್ರಾದ್ಭೂತೇಷ್ಟೇತೇ ಪ್ರಯೋಜ್ಯೇ ಗಾನಯೋಕ್ತಭಿಃ .. 2..

ನಿಷಾದೇಽಂಶೇ ತು ನೈಷಾದೀ ಗಾಂಧಾರೇ ಷಡ್ಜಕೈಶಿಕೀ .

ಕರುಣೇ ತು ರಸೇ ಕಾರ್ಯಾ ಜಾತಿಗಾನವಿಶಾರದ್ಯೈಃ .. 3..

ಧೈವತೀ ಧೈವತಾಂಶೇ ತು ಬೀಭತ್ಸೇ ಸಭಯಾನಕೇ .

ಧ್ರುವಾವಿಧಾನೇ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಜಾತಿಗಾನೇ ಪ್ರಯತ್ನತಃ .

ರಸಂ ಕಾರ್ಯಮವಸ್ಥಾಂ ಚ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಯೋಜ್ಯಾ ಪ್ರಯೋಕ್ತಭಿಃ .

ಷಡ್ಜಗ್ರಾಮಾಶ್ರಿತಾ ಹ್ಯೇತಾಃ ಪ್ರಯೋಜ್ಯಾ ಜಾತಯೋ ಬುದ್ಧೈಃ .. 4..

ಅತಃ ಪರಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮಧ್ಯಮಗ್ರಾಮಸಂಶ್ರಯಾಃ .

ಗಾಂಧಾರೀರಕ್ತಗಾಂಧಾರ್ಯೌ ಗಾಂಧಾರಾಂಶೋಪಪತ್ತಿತಃ .

ಕರುಣೇ ತು ರಸೇ ಕಾರ್ಯೇ ನಿಷಾದೇಽಂಶೇ ತಥೈವ ಚ .. 5..

ಮಧ್ಯಮಾ ಪಂಚಮೀ ಚೈವ ನಂದಯಂತೀ ತಥೈವ ಚ .

ಗಾಂಧಾರಪಂಚಮೀ ಚೈವ ಮಧ್ಯಮೋದೀಚ್ಯವಾ ತಥಾ .

ಮಧ್ಯಮಪಂಚಮಬಾಹುಲ್ಯಾತ್ ಕಾರ್ಯಾಃ ಶೃಂಗಾರಹಾಸ್ಯಯೋಃ .. 6..

ಕಾರ್ಮಾರವೀ ತಥಾ ಚಾಂದ್ರೀ ಗಾಂಧಾರೋದೀಚ್ಯವಾ ತಥಾ .

ವೀರೇ ರೌದ್ರೇಽದ್ಭೂತೇ ಕಾರ್ಯಾಃ ಷಡ್ಜರ್ಷಭಾಂಶಯೋಜಿತಾಃ .

ಕೈಶಿಕೀ ಧೈವತಾಂಶೇ ತು ಬೀಭತ್ಸೇ ಸಭಯಾನಕೇ .. 7..

ಏಕೈವ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಸರ್ವರಸಸಂಶ್ರಯಾ ಜಾತಿಃ .

ತಸ್ಯಾಸ್ತ್ವಂಶಾಃ ಸರ್ವೇ ಸ್ವರಾಸ್ತು ವಿಹಿತಾಃ ಪ್ರಯೋಗವಿಧೌ .. 8..

ಯೋ ಯದಾ ಬಲವಾನ್ ಯಸ್ಮಿನ್ ಸ್ವರೋ ಜಾತಿಸಮಾಶ್ರಯಾತ್ .

ತತ್ಪ್ರವೃತ್ತಂ ರಸೇ ಕಾರ್ಯಂ ಗಾನಂ ಗೇಯೇ ಪ್ರಯೋಕ್ತಭಿಃ .. 9..

ಮಧ್ಯಪಂಚಮಭೂಯಿಷ್ಯಂ ಗಾನಂ ಶೃಂಗಾರಹಾಸ್ಯಯೋಃ .
ಷಡ್ಜರ್ಷಭಪ್ರಾಯಕೃತಂ ವೀರರೌದ್ರಾದ್ಭುತೇಷು ಚ .. 10..
ಗಾಂಧಾರಃ ಸಪ್ತಮಶ್ಚಾಯಂ ಕರುಣೇ ಗಾನಮಿಷ್ಯತೇ .
ತಥಾ ಧೈವತಭೂಯಿಷ್ಯಂ ಬೀಭತ್ಸೇ ಸಭಯಾನಕೇ .. 11..
ಏಕೈವ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾಖಿಲರಸಾಶ್ರಯಾ ಜಾತಿಃ .
ತಸ್ಯಾಸ್ತ್ವಂಶಾಃ ಸರ್ವೇ ಸ್ವರಾಶ್ಚ ವಿಹಿತಾಃ ಪ್ರಯೋಗವಿಧೌ .. 12..
ಸರ್ವೇಷ್ವಂಶೇಷು ರಸಾ ನಿಯಮವಿಧಾನೇನ ಸಂಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಾಃ .
ಕಾಕಲ್ಯಂತರವಿಹಿತಾ ವಿಶೇಷಯುಕ್ತಾಸ್ತು ಬಲವಂತಃ .
ಏವಮೇತಾ ಬುದ್ಧೈರ್ಜ್ಞೇಯಾ ಜಾತಯೋ ನಾಟ್ಯಸಂಶ್ರಯಾಃ .. 13..
ಪಾರ್ಥಪ್ರಯೋಗವಿಹಿತಾನ್ ಸ್ವರಾಂಶ್ಚಾಪಿ ನಿಬೋಧತ .
ಹಾಸ್ಯಶೃಂಗಾರಯೋಃ ಕಾರ್ಯೌ ಸ್ವರೌ ಮಧ್ಯಮಪಂಚಮೌ .
ಷಡ್ಜರ್ಷಭೌ ಚ ಕರ್ತವ್ಯೌ ವೀರರೌದ್ರಾದ್ಭುತೇಷ್ವಥ ..
ಗಾಂಧಾರಶ್ಚ ನಿಷಾದಶ್ಚ ಕರ್ತವ್ಯೌ ಕರುಣೇ ರಸೇ .
ಧೈವತಶ್ಚ ಪ್ರಯೋಗಜ್ಞೈರ್ಬೀಭತ್ಸೇ ಸಭಯಾನಕೇ ..
ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವರ್ಣಾಲಂಕಾರಲಕ್ಷಣಂ .
ಆರೋಹೀ ಚಾವರೋಹೀ ಚ ಸ್ಥಾಯಿಸಂಚಾರಿಣೌ ತಥಾ .
ವರ್ಣಾಶ್ಚತ್ವಾರ ಏವೈತೇ ಹ್ಯಲಂಕಾರಾಸ್ತದಾಶ್ರಯಾಃ .. 14..
ಆರೋಹಂತಿ ಸ್ವರಾ ಯತ್ರಾರೋಹೀತಿ ಸ ತು ಸಂಜ್ಞಿತಃ .
ಯತ್ರ ಚೈವಾವರೋಹಂತಿ ಸೋಽವರೋಹೀ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ .. 15..
ಸ್ಥಿರಾಃ ಸ್ವರಾಃ ಸಮಾ ಯತ್ರ ಸ್ಥಾಯೀ ವರ್ಣಃ ಸ ಉಚ್ಯತೇ .
ಸಂಚರಂತಿ ಸ್ವರಾ ಯತ್ರ ಸ ಸಂಚಾರೀತಿ ಕೀರ್ತಿತಃ .. 16..
ಶಾರೀರಸ್ವರಸಂಭೂತಾಸ್ತ್ರಿಸ್ಥಾನಗುಣಗೋಚರಾಃ .
ಚತ್ವಾರೋ ಲಕ್ಷಣೋಪೇತಾ ವರ್ಣಾಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ .. 17..
ಏವಂ ಲಕ್ಷಣಸಂಯುಕ್ತಂ ಯದಾ ವರ್ಣೋಽನುಕರ್ಷತಿ .
ತದಾ ವರ್ಣಸ್ಯ ನಿಷ್ಪತ್ತಿರ್ಜ್ಞೇಯಾ ಸ್ವರಸಮುದ್ಭವಾ .. 18..
ಏತೇ ವರ್ಣಾಸ್ತು ವಿಜ್ಞೇಯಾಶ್ಚತ್ವಾರೋ ಗೀತಯೋಜಕಾಃ .
ಏತಾನ್ ಸಮಾಶ್ರಿತಾನ್ ಸಮ್ಯಗಲಂಕಾರಾನ್ ನಿಬೋಧತ .. 19..
ಪ್ರಸನ್ನಾದಿಃ ಪ್ರಸನ್ನಾಂತಃ ಪ್ರಸನ್ನಾದ್ಯಂತ ಏವ ಚ .
ಪ್ರಸನ್ನಮಧ್ಯಶ್ಚ ತಥಾ ಕ್ರಮರೇಚಿತ ಏವ ಚ .
ಪ್ರಸ್ತಾರಶ್ಚ ಪ್ರಸಾದಶ್ಚ ಸಪೈತೇ ಸ್ಥಾಯಿವರ್ಣಗಾಃ .. 20..
ಅಥ ಸಂಚಾರಿಜಾನ್ ಭೂಯಃ ಕೀರ್ತ್ಯಮಾನಾನ್ನಿಬೋಧತ .
ಮಂದ್ರಸ್ತಥಾ ಪ್ರಸನ್ನಾದಿಃ ಪ್ರೇಂಖಿತೋ ಬಿಂದುರೇವ ಚ .

ಸನ್ನಿವೃತ್ತಃ ಪ್ರವೃತ್ತಶ್ಚ ರೇಚಿತಃ ಕಂಪಿತಃ ಸಮಃ .. 21..
 ಕುಹರಶ್ಚೈವ ವೇಣುಶ್ಚ ರಂಚಿತೋ ಹ್ಯವಲೋಕಿತಃ .
 ಆವರ್ತಕಃ ಪರಾವೃತ್ತಃ ಸಂಚಾರಿಣ್ಯಶ್ಚತುರ್ದಶ .. 22..
 ನಿಷ್ಯಷೋಭ್ಯುಚಯಶ್ಚೈವ ಹಸಿತೋ ಬಿಂದುರೇವ ಚ .
 ಪ್ರೇಂಖೋಲಿತಸ್ತಧಾಕ್ಷಿಪ್ತೋ ವಿಸ್ತೀರ್ಣೋದ್ಧಟಿತಸ್ತಧಾ .. 23..
 ಹ್ಯಾದಮಾನಃ ಸಂಪ್ರದಾನಃ ಸಂಧಿಃ ಪ್ರಚ್ಛಾದನಸ್ತಧಾ .
 ಪ್ರಸನ್ನಾದಿಃ ಪ್ರಸನ್ನಾಂತ ಇತ್ಯಾರೋಹೇ ತ್ರಯೋದಶ .. 24..
 ವಿಧೂತಶ್ಚ ತ್ರಿವರ್ಣಶ್ಚ ತಥೋದ್ವಾಹಿತ ಏವ ಚ .
 ಉದ್ಗೀತಶ್ಚ ತಥಾ ವೇಣಿವಿಜ್ಞೇಯಾ ಹ್ಯವರೋಹಿಣಃ .. 25..
 ಸಪ್ಪರೂಪಗತಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಅಲಂಕಾರಾ ಬುದ್ಧೈಸ್ತ್ವಿಮೇ .
 ನೈತೇ ಸರ್ವೇ ಧ್ರುವಾಸ್ತಿಷ್ಠಾಃ ಶ್ರುತಿವರ್ಣಪ್ರಕರ್ಷಣಾತ್ .. 26..
 ನ ಹಿ ವರ್ಣಪ್ರಕರ್ಷಸ್ತು ಧ್ರುವಾಣಾಂ ಸಿದ್ಧಿರಿಷ್ಯತೇ .
 ಶೈನೋ ವಾಪ್ಯಥವಾ ಬಿಂದುಯೇ ಚಾನ್ಯೇತಿ ಪ್ರಕರ್ಷಿಣಃ .. 27..
 ತೇ ಧ್ರುವಾಣಾಂ ಪ್ರಯೋಗೇಷು ನ ಕಾರ್ಯಾಃ ಸ್ವಪ್ರಮಾಣತಃ .
 ತದ್ಭುವಾಣಾಂ ಪ್ರಯೋಗೇ ತು ಕಾರ್ಯಾ ಹ್ಯಾರೋಹಿಣಃ ಸ್ವರಾಃ .. 28..
 ಯಸ್ಮಾದರ್ಥಾನುರೂಪಾ ಹಿ ಧ್ರುವಾ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥದರ್ಶಿಕಾ .
 ವರ್ಣಾನಾಂ ತು ಪುನಃ ಕಾರ್ಯಂ ಕೃಶತ್ವಂ ಪದಸಂಶ್ರಯಂ .. 29..
 ಯೇಽತ್ರ ಪ್ರಯೋಗೇ ಗಚ್ಛಂತಿ ತಾಂಶ್ಚ ವರ್ಣಾನ್ ನಿಬೋಧತ .
 ಪ್ರಸನ್ನಾದಿಃ ಪ್ರಸನ್ನಾಂತಃ ಪ್ರಸನ್ನಾದ್ಯಂತ ಏವ ಚ .. 30..
 ಪ್ರಸನ್ನಮಧ್ಯಮಶ್ಚೈವ ಬಿಂದುಃ ಕಂಪಿತರೇಚಿತೌ .
 ತಾರಶ್ಚೈವ ಹಿ ಮಂದ್ರಶ್ಚ ತಥಾ ತಾರತರಃ ಪುನಃ .
 ಪ್ರೇಂಖೋಲಿತಸ್ತಾರಮಂದ್ರೋ ಮಂದ್ರತಾರಃ ಸಮಸ್ತಧಾ .. 31..
 ಸನ್ನಿವೃತ್ತಃ ಪ್ರವೃತ್ತಶ್ಚ ಪ್ರಸಾದೋಽಪಾಂಗ ಏವ ಚ .
 ಊರ್ಮಿಃ ಪ್ರೇಂಖೋಽವಲೋಕಶ್ಚ ಇತ್ಯೇತೇ ಸರ್ವವರ್ಣಗಾಃ .. 32..
 ಸ್ಥಾಯಿವರ್ಣಾದೃತೇ ಚೈಷಾಂ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಲಕ್ಷಣಂ .
 ಕ್ರಮಶೋ ದೀಪಿತೋ ಯಃ ಸ್ಯಾತ್ ಪ್ರಸನ್ನಾದಿಃ ಸ ಕಧ್ಯತೇ .. 33..
 ವ್ಯಸೋಚ್ಚಾರಿತ ಏವೈಷ ಪ್ರಸನ್ನಾಂತೋ ವಿಧೀಯತೇ .
 ಆದ್ಯಂತಯೋಃ ಪ್ರಸನ್ನತ್ವಾತ್ ಪ್ರಸನ್ನಾದ್ಯಂತ ಇಷ್ಯತೇ .. 34..
 ಪ್ರಸನ್ನಮಧ್ಯೋ ಮಧ್ಯೇ ತು ಪ್ರಸನ್ನತ್ವಾದುದಾಹೃತಃ .
 ಸರ್ವಸಾಮ್ಯಾತ್ ಸಮೋ ಜ್ಞೇಯಃ ಸ್ಥಿತಸ್ತ್ವೇಕಸ್ವರೋಽಪಿ ಯಃ .. 35..
 ಆದಿಮಧ್ಯಲಯೋ ಯತ್ರ ಸ ಚೋರ್ಮಿರಿತಿ ಸಂಜ್ಞಿತಃ .

ಶ್ರುತಯೋನ್ಮಾದ್ ದ್ವಿತೀಯಸ್ಯ ಮೃದುಮಧ್ಯಾಯತಾಃ ಸ್ವರಾಃ .. 36..
 ಆಯತತ್ವಂ ಭವೇನ್ನೀಚೇ ಮೃದುತ್ವಂ ತು ವಿಪರ್ಯಯೇ .
 ಸ್ವೇ ಸ್ವರೇ ಮಧ್ಯಮತ್ವಂ ಚ ಮೃದುಮಧ್ಯಮಯೋಸ್ತಥಾ .
 ದೀಪ್ತಾಯತೇ ಕರುಣಾನಾಂ ಶ್ರುತೀನಾಮೇಷ ನಿಶ್ಚಯಃ .. 37..
 ಬಿಂದುರೇಕಕಲೋ ಜ್ಞೇಯಃ ಕಂಪಿತಶ್ಚ ಕಲಾದ್ವಯಂ .
 ಗತಾಗತಪ್ರವೃತ್ತೋ ಯಃ ಸ ಪ್ರೇಂಖೋಲಿತ ಇಷ್ಯತೇ .. 38..
 ಯಸ್ತು ಕಂಠೇ ಸ್ವರೋಽಧಃ ಸ್ಯಾತ್ ಸ ತು ತಾರಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ .
 ಉರೋಗತಸ್ತಥಾ ಮಂದ್ರೋ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ತಾರತರಸ್ತಥಾ .. 39..
 ಕ್ರಮಾಗತಸ್ತು ಯಸ್ತಾರಃ ಷಷ್ಠಃ ಪಂಚಮ ಏವ ವಾ .
 ತಾರಮಂದ್ರಪ್ರಸನ್ನಸ್ತು ಜ್ಞೇಯೋ ಮಂದ್ರಗತಃ ಸ ಚ .. 40..
 ಲಂಘಯಿತ್ವಾ ಪರಾನ್ ಮಂದ್ರಾತ್ ಪರಾಂ ತಾರಗತಿಂ ಗತಃ .
 ಮಂದ್ರತಾರಪ್ರಸನ್ನಸ್ತು ವಿಜ್ಞೇಯೋ ಹ್ಯವರೋಹಣಾತ್ .. 41..
 ಪ್ರಸನ್ನಾಂತಃ ಸ್ವರೋ ಯತ್ರ ಪ್ರಸಾದಃ ಸ ತು ಸಂಜ್ಞಿತಃ .
 ಅಪಾಂಗಕಿಸ್ತು ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸ್ವರಾಣಾಮಥ ಸಂಚರಾತ್ .. 42..
 ರೇಚಿತಃ ಶಿರಸಿ ಜ್ಞೇಯಃ ಕಂಪಿತಂ ತು ಕಲಾತ್ರಯಂ .
 ಕಂಠೇ ನಿರುದ್ಧಪವನಃ ಕುಹರೋ ನಾಮ ಜಾಯತೇ .. 43..
 ಏವಮೇತೇ ತ್ವಲಂಕಾರಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ವರ್ಣಸಂಶ್ರಯಾಃ .
 ಅಥ ಗೀತೀಃ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಛಂದೋಽಕ್ಷರಸಮನ್ವಿತಾಃ .. 44..
 ಶಶಿನಾ ರಹಿತೇವ ನಿಶಾ ವಿಜಲೇವ ನದೀ ಲತಾ ವಿಪುಷ್ಪೇವ .
 ಅವಿಭೂಷಿತೇವ ಚ ಸ್ತ್ರೀ ಗೀತಿರಲಂಕಾರಹೀನಾ ಸ್ಯಾತ್ .. 45..
 ಪ್ರಥಮಾ ಮಾಗಧೀ ಜ್ಞೇಯಾ ದ್ವಿತೀಯಾ ಚಾರ್ಥಮಾಗಧೀ .
 ಸಂಭಾವಿತಾ ತೃತೀಯಾ ತು ಚತುರ್ಥೀ ಪೃಥುಲಾ ಸ್ಮೃತಾ .. 46..
 ತ್ರಿವಿವೃತ್ತಪ್ರಗೀತಾ ಯಾ ಗೀತಿಃ ಸಾ ಮಾಗಧೀ ಸ್ಮೃತಾ .
 ಅರ್ಧತಃ ಸನ್ನಿವೃತ್ತಾ ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಹ್ಯರ್ಧಮಾಗಧೀ .. 47..
 ಸಂಭಾವಿತಾ ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಗುರ್ವಕ್ಷರಸಮನ್ವಿತಾ .
 ಪೃಥುಲಾಖ್ಯಾ ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ನಿತ್ಯಂ ಲಘ್ವಕ್ಷರಾನ್ವಿತಾ .. 48..
 ಏತಾಸ್ತು ಗೀತಯೋ ಜ್ಞೇಯಾ ಧ್ರುವಾಯೋಗಂ ವಿನೈವ ಹಿ .
 ಗಾಂಧರ್ವ ಏವ ಯೋಜ್ಯಾಸ್ತು ನಿತ್ಯಂ ಗಾನಪ್ರಯೋಕ್ತಭಿಃ .. 49..
 ಗೀತಯೋ ಗದಿತಾಃ ಸಮ್ಯಗ್ ಧಾತೂಂಶ್ಚೈವ ನಿಬೋಧತ .
 ವಿಸ್ತಾರಃ ಕರಣಶ್ಚ ಸ್ಯಾದಾವಿದ್ಧೋ ವ್ಯಂಜನಸ್ತಥಾ .
 ಚತ್ವಾರೋ ಧಾತವೋ ಜ್ಞೇಯಾ ವಾದಿತ್ರಕರಣಾಶ್ರಯಾಃ .. 50..
 ಸಂಘಾತಜೋಽಥ ಸಮವಾಯಜಶ್ಚ ವಿಸ್ತಾರಜೋಽನುಬಂಧಕೃತಃ .

ಜ್ಞೇತಶ್ಚತುಷ್ಟುಕಾರೋ ಧಾತುವಿಸ್ತಾರಸಂಜ್ಞಶ್ಚ .. 51..
 ವಿಧಯಸ್ತು ಸ್ಮೃತಾಸ್ತಸ್ಯ ಪೂರ್ವಂ ವಿಸ್ತಾರ ಏವ ಚ .
 ಸಂಘಾತಸಮವಾಯೌ ತು ವಿಜ್ಞೇಯೌ ತೌ ದ್ವಿಅತ್ರಿಕೌ .. 52..
 ಪೂರ್ವಶ್ಚತುವಿಧಸ್ತತ್ರ ಪಶ್ಚಿಮೋಽಷ್ಟವಿಧಃ ಸ್ಮೃತಃ .
 ಕರಣಾನಾಂ ವಿಶೇಷೇಣ ವಿಜ್ಞೇಯೌ ತೌ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ .. 53..
 ಅಧಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಂ ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾವಧರೋತ್ತರಜೌ ಸ್ವರೌ .
 ಸಂಘಾತಜೋ ವಿಧಿಸ್ತೇಷ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ವಾದನಂ ಪ್ರತಿ .. 54..
 ದ್ವಿರುತ್ತರೋ ದ್ವಿರಧರಸ್ತ್ವಧರಾದಿಶ್ಚೋತ್ತರಾವಸಾನಶ್ಚ .
 ಜ್ಞೇಯಸ್ತಥೋತ್ತರಾದಿಃ ಪುನರಪ್ಯಧರಾವಸಾನಶ್ಚ .. 55..
 ಸಮವಾಯಜಸ್ತಥಾ ಸ್ಯಾತ್ ತ್ರಿರುತ್ತರಸ್ತ್ರಿರಧರಶ್ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಃ .
 ದ್ವಿರಧರೋತ್ತರಾಧರಾಂತೋ ದ್ವಿರಧರಶ್ಚೋತ್ತರವಿರಾಮಶ್ಚ .. 56..
 ಉತ್ತರಮುಖೋ ದ್ವಿರಧರೋ ದ್ವಿರುತ್ತರಾವಸಾನಶ್ಚ .
 ಮಧ್ಯೋತ್ತರೋ ದ್ವಿರಧರೋ ದ್ವಿರುತ್ತರೋಽಪ್ಯಧರಮಧ್ಯಶ್ಚ .. 57..
 ಅನುಬಂಧಸ್ತು ಜ್ಞೇಯೋ ವ್ಯಾಸಸಮಾನಾಚ್ಚ ನಿಯತಮೇಷಾಂ ಹಿ .
 ಏವಂ ಚತುರ್ದಶವಿಧೋ ವಿಸ್ತಾರೋ ಧಾತುರಾಖ್ಯಾತಃ .. 58..
 ರಿಭಿತೋಚ್ಚಯನಿರೀಭಿತೋ ಹ್ರಾದಸ್ತು ತಥಾನುಬಂಧಃ ಸ್ಯಾತ್ .
 ಪಂಚವಿಧೋ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ವೀಣಾವಾದ್ಯೇ ಕರಣಧಾತುಃ .. 59..
 ತ್ರಿಕಪಂಚಸಪ್ತನವಕೈರ್ಯಥಾಕ್ರಮಂ ಸಂಯುತೋ ಭವೇದ್ವಾದ್ಯೇ .
 ಸರ್ವೈರನುಬಂಧಕೃತ್ಕೈರ್ಗರ್ವಂತಃ ಸ್ಯಾತ್ ಕರಣಧಾತುಃ .. 60..
 ಕ್ಷೇಪಃ ಪುತೋಽತಿಪಾತೋಽತಿಕೀರ್ಣಮನುಬಂಧಸಂಜ್ಞಿತಶ್ಚೈವ .
 ಆವಿದ್ಧೋ ವಿಷ್ಟೋ ಯೋ ಧಾತುವೈ ಪಂಚವಿಧ ಏವ .. 61..
 ದ್ವಿತ್ರಿಚತುಷ್ಟನವಕೈಃ ಪ್ರಹಾರೈಃ ಕ್ರಮಶಃ ಕೃತ್ಯೈಃ .
 ಆವಿದ್ಧಧಾತುವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸಾನುಬಂಧವಿಭೂಷಿತಃ .. 62..
 ವ್ಯಂಜನಧಾತೋಃ ಪುಷ್ಪಂ ಕಲತಲನಿಷ್ಕೋಟಿತಂ ತಥೋದ್ಧೃಷ್ಟಂ .
 ರೇಪೋಽನುಬಂಧಸಂಜ್ಞೋಽನುಸ್ವನಿತಂ ಬಿಂದುರವಮೃಷ್ಟಂ .. 63..
 ಕನಿಷ್ಠಾಂಗುಷ್ಠಸಂಯುಕ್ತಂ ಪುಷ್ಪಮಿತ್ಯಭಿಸಂಜ್ಞಿತಂ .
 ಅಂಗುಷ್ಠಾಭ್ಯಾಂ ಸಮಂ ತಂತ್ಯೋಃ ಸ್ಪರ್ಶನಂ ಯತ್ ಕಲಂ ತು ತತ್ .. 64..
 ವಾಮೇನ ಪೀಡನಂ ಕೃತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣೇನಾಹತಿಸ್ತಲೇ .
 ಸವ್ಯಾಂಗುಷ್ಠಪ್ರಹಾರಸ್ತು ನಿಷ್ಕೋಟಿತಮಿಹೋಚ್ಯತೇ .. 65..
 ಪ್ರಹಾರೋ ವಾಮತರ್ಜನ್ಯಾ ಉದ್ಧೃಷ್ಟಮಿತಿ ಸಂಜ್ಞಿತಂ .
 ಸರ್ವಾಂಗುಲಿಸಮಾಕ್ಷೇಪೋ ರೇಫ ಇತ್ಯಭಿಸಂಜ್ಞಿತಃ .. 66..

ತಲಸ್ಯಾನೇಽಧಸ್ತಂತ್ರೀಣಾಮನುಸ್ವನಿತಮುಚ್ಯತೇ .
 ಗುರ್ವಕ್ಷರಕೃತಾ ತಂತ್ರೀ ಬಿಂದುರಿತ್ಯಭಿಸಂಜ್ಞಿತಃ .. 67..
 ಕನಿಷ್ಠಾಂಗುಷ್ಠಕಾಭ್ಯಾಂ ತು ದಕ್ಷಿಣಾಭ್ಯಾಮಧೋಮುಖಂ .
 ತಂತ್ರೀಷು ತ್ರಿಪ್ರಹಾರಂ ಚಾಪ್ಯವಮೃಷ್ಟಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ .. 68..
 ವ್ಯಾಸಸಮಾಸಾದೇಷಾಮನುಬಂಧಃ ಸಾರ್ವಧಾತುಕೋ ಜ್ಞೇಯಃ .
 ಇತಿ ದಶವಿಧಃ ಪ್ರಯೋಜ್ಯೋ ವೀಣಾಯಾಂ ವ್ಯಂಜನೋ ಧಾತುಃ .. 69..
 ಇತ್ಯೇತೇ ಧಾತವಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಶ್ಚತ್ವಾರೋ ಲಕ್ಷಣಾನ್ವಿತಾಃ .
 ತಿಸೃಣಾಮಪಿ ವೃತ್ತಿನಾಂ ಯೇಷು ವಾದ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ .. 70..
 ತಿಸ್ರಸ್ತು ವೃತ್ತಯಶ್ಚಿತ್ರಾದಕ್ಷಿಣಾವೃತ್ತಿಸಂಜ್ಞಿತಾಃ .
 ವಾದ್ಯಗೀತೋಭಯಗುಣಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾಂತಾ ಯಥಾಕ್ರಮಂ .. 71..
 ತಿಸ್ರೋ ಗೀತಿವೃತ್ತಯಃ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನ ಗ್ರಾಹ್ಯಾಃ . ಚಿತ್ರಾ ವೃತ್ತಿದಕ್ಷಿಣಾ ಚೇತಿ
 . ತಾಸಾಂ ತಾಲಗೀತಿಲಯಯತಿಮಾರ್ಗಪ್ರಾಧಾನ್ಯಾನಿ ಯಥಾಸ್ವಂ ವ್ಯಂಜಕಾನಿ
 ಭವಂತಿ . ತತ್ರ ಚಿತ್ರಾಯಾಂ
 ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ್ಯತಾಲದ್ರುತಲಯಸಮಾಯತ್ಯಾ ಗತಗ್ರಹಾಣಾಂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಂ . ತಥಾ
 ವೃತ್ತೌ ಗೀತವಾದಿತ್ರದ್ವಿಕಲಾತಾಲಮಧ್ಯಲಯಸ್ರೋತೋಗತಾಯತಿಸಮಗ್ರಹಮಾರ್ಗಾಣಾಂ
 ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಂ . ದಕ್ಷಿಣಾಯಾಂ
 ಗೀತಿಚತುಷ್ಕಲತಾಲವಿಲಂಬಿತಲಯಗೋಪುಚ್ಛಾಯತ್ಯತೀತಗ್ರಹಮಾರ್ಗಾಣಾಂ
 ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಂ .
 ಸರ್ವಾಸಾಮೇವ ವೃತ್ತಿನಾಂ ಲಲಿತಾದ್ಯಾಸ್ತು ಜಾತಯಃ .
 ಧಾತುಭಿಃ ಸಹ ಸಂಯುಕ್ತಾ ಭವಂತಿ ಗುಣವತ್ತರಾಃ .. 72..
 ಏತೇಷಾಂ ಧಾತೂನಾಂ ಸಮವಾಯಾಜ್ಞಾತಯಸ್ತು ಜಾಯಂತೇ .
 ಸ್ಯಾದುದಾತ್ತಲಲಿತರಿಭಿತಘನಸಂಜ್ಞಾಶ್ಚತಸ್ರಸ್ತು .. 73..
 ತತ್ರೋದಾತಾ ವಿಸ್ತಾರಧಾತುವಿಷಯಾ ಹ್ಯುದಾತ್ತತ್ವಾತ್ .
 ಲಲಿತಾ ವ್ಯಂಜನಧಾತೋರ್ಲಲಿತತ್ವಾದೇವ ಸಂಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಾ .. 74..
 ಆವಿದ್ಧಧಾತುವಿಷಯಾ ರಿಭಿತಾ ಲಘುಸಂಚಯಾದ್ ವಿನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ .
 ಕರಣವಿಷಯಾ ಚ ಘನಸಂಜ್ಞಾ ಗುರುಲಘುಸಂಚಯಾತ್ಸ್ಯಾತ್ .. 75..
 ತ್ರಿವಿಧಂ ಗೀತೇ ಕಾರ್ಯಂ ವಾದ್ಯಂ ವೀಣಾಸಮುದ್ಭವಂ ತಚ್ಚಿಷ್ಟಿ .
 ತತ್ತ್ವಂ ಹ್ಯನುಗತಮೋಘಃ ಸ್ಥಾನೈಕಕರಣಸಮಾಯುಕ್ತಾಃ .. 76..
 ಲಯತಾಲವರ್ಣಪದಯತಿಗೀತ್ಯಕ್ಷರಭಾವಕಂ ಭವೇತ್ ತತ್ತ್ವಂ .
 ಗೀತಂ ತು ಯದನುಗಚ್ಛತ್ಯನುಗತಮಿತಿ ತದ್ಭವೇದ್ವಾದ್ಯಂ .. 77..
 ಆವಿದ್ಧಕರಣಬಹುಲಂ ಹ್ಯುಪರ್ಯುಪರಿಪಾಣಿಕಂ ದ್ರುತಲಯಂ ಚ .
 ಅನಪೇಕ್ಷಿತಗೀತಾರ್ಥಂ ವಾದ್ಯಂ ತ್ವೋಘೇ ವಿಧಾತವ್ಯಂ .. 78..

ಏವಂ ಜ್ಞೇಯಾ ವೈಣೇ ವಾದ್ಯವಿಧಾನೇ ತು ಧಾತವಸ್ತಜ್ಜ್ಞೇಃ .
 ಲಕ್ಷ್ಯಾಮೃತಃ ಪರಮಹಂ ನಿರ್ಗೀತವಿಧಾನಸಮವಾಯಂ .. 79..
 ಆಶ್ರಾವಣಾ ತಥಾಽರಂಭೋ ವಕ್ತೃಪಾಣಿಸ್ತಥೈವ ಚ .
 ಸಂಖೋಟನಾ ತಥಾ ಕಾರ್ಯಂ ಪುನಶ್ಚ ಪರಿಘಟ್ಟನಾ .. 80..
 ಮಾರ್ಗಸಾರಿತಮೇತತ್ ಸ್ಯಾಲ್ಲೀಲಾಕೃತಮಥಾಪಿ ಚ .
 ಆಸಾರಿತಾನಿ ಚ ತಥಾ ತ್ರಿಪ್ರಕಾರಕೃತಾನಿ ತು .. 81..
 ಏತಾನಿ ತು ಬಹಿರ್ಗೀತಾನ್ಯಾಹವಾದ್ಯವಿದೋ ಜನಾಃ .
 ಸತಾಲಾನಿ ಹ್ಯತಾಲಾನಿ ಚಿತ್ತವೃತ್ತೌ ಕೃತಾನಿ ತು .. 82..
 ಪ್ರಯೋಜನಂ ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಪೂರ್ವರಂಗವಿಧಿಂ ಪ್ರತಿ .
 ಏತೇಷಾಂ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಲಕ್ಷಣಂ ಸನಿದರ್ಶನಂ .. 83..
 ಆಸ್ರಾವಣಾ ನಾಮ .
 ವಿಸ್ತಾರಧಾತುವಿಹಿತೈಃ ಕರಣೈಃ ಪ್ರವಿಭಾಗಶೋ ದ್ವಿರಭ್ಯಸ್ತೈಃ .
 ದ್ವಿಸ್ತಾಪಿ ಸನ್ನಿವೃತ್ತೈಃ ಕರಣೋಪಚಯೈಃ ಕ್ರಮೇಣ ಸ್ಯಾತ್ .. 84..
 ಗುರುಣೀ ತ್ವಾದಾವೇಕಾದಶಕಂ ಚತುರ್ದಶಂ ಸಪಂಚದಶಂ .
 ಸಚತುರ್ವಿಂಶಕಮೇವಂ ದ್ವಿಗುಣೀಕೃತಮೇತದೇವ ಸ್ಯಾತ್ .. 85..
 ಲಘುನೀ ಗುರು ಚೈವ ಸ್ಯಾದಧಾಷ್ಟಮಂ ಗುರು ಭವೇತ್ತಥಾ ಚ ಪುನಃ .
 ಷಟ್ ಚ ಲಘೂನಿ ತತೋಽನ್ವೇ ಗುರ್ವಾದ್ಯಾಶ್ರಾವಣಾಯಾಂ ತು .. 86..
 ತ್ರಿಃಶಮ್ಯೋಪರಿಪಾಣೌ ತಾಲಾವಪ್ಯೇವಮೇವ ಚೈಕಿಕವಾನ್ .
 ಸಮಪಾಣೌ ದ್ವೇ ಶಮ್ಯೇ ತಾಲಾವಪ್ಯೇವಮೇವಾಥ .. 87..
 ಭೂಯಃ ಶಮ್ಯಾತಾಲಾವವಪಾಣಾವುತ್ತರಸ್ಥಾ ಚೈವ .
 ಚಂಚತ್ಪುಟಸ್ತಥಾ ಸ್ಯಾದೇವಂ ಹ್ಯಾಶ್ರಾವಣಾತಾಲಃ .. 88..
 ಅತೋದಾಹರಣಂ .
 ಜ್ಞಂಟುಂ ಜಗತಿ ಯವಲಿತಕ ಜಂಬುಕ ಝಂಟುಂ ತಿತಿ ಚ ಲಘು ಚ ಝಂಟುಂ .
 ದಿಂಗಲೇ ಗಣಪತಿಪಶುಪತಿಜಂಬುಕ ದಿಂಗಲೇ ವರಭುಜ ದಿಗಿನಿಗಿ ಚಾ .
 ತಿತಿ ಚಾದಿನಿ ನಿಗಿಚಾ ಪಶುಪತಿ ನೀತಿಚಾ ..
 ಅಧಾರಂಭಃ .
 ದೀರ್ಘಾಣ್ಯಾದಾವಷ್ಟೈ ದ್ವಾದಶ ಚ ಲಘೂನಿ ನೈಧನಂ ಚೈವ .
 ಚತ್ವಾರಿ ಗುರುಣಿ ತಥಾ ಹ್ರಸ್ವಾನ್ಯಷ್ಟೈ ಚ ದೀರ್ಘಂ ಚ .. 89..
 ಲಘುಸಂಜ್ಞಾನಿ ಚತುರ್ಧಾ ನಿಧನಂ ದ್ವಿಗುಣೀಕೃತಾನಿ ದೀರ್ಘೇ ದ್ವೇ .
 ಅಷ್ಟೈ ಲಘೂನಿ ನೈಧನಮಿತ್ಯಾರಂಭೇಽಕ್ಷರವಿಧಾನಂ .. 90..
 ಅತೋದಾಹರಣಂ .
 ಜ್ಞಂಟುಂ ಝಂಟುಂ ಝಂಟುಂ ಝಂಟುಂ ಜಗತಿ ಯವಲಿತಕ ದಿಗಿನಿಗಿಚಾ .

ದಿಂಗಳೇ ದಿಂಗಳೇ ತಿತಿ ಝುಝುಲಕುಚಝುಲಜಂಬುಕ ತಿತಿಚಾ .
ಗಣಪತಿ ಸುರಪತಿ ಪಶುಪತಿ ಚಾ ..

ಅಸ್ಯ ತು ವಾದ್ಯಂ .

ಕಾರ್ಯಂ ತ್ರಿಪರ್ವರಹಿತೈರುದ್ವಹನೈರಪ್ಯಥ ಸಮವರೋಹೈಃ .

ತಲರಿಭಿತಹ್ರಾದಯುತೈಃ ಕರಣೈರ್ವಿಸ್ತಾರಭೂಯಿಷ್ಯೈಃ ..

ಅಪಚಯಯುಕ್ತೈರ್ದ್ವಿಸ್ತಧಾ ನಿವೃತ್ತೈರ್ದ್ವಿರಭ್ಯಸ್ತೈಃ .

ಆರಂಭೋಽಪ್ಯವತರಣಸ್ತಿಪರ್ವಯುಕ್ತೈಶ್ಚ ಕರ್ತವ್ಯಃ ..

ತಾಲಸ್ತಿ ಕಲಸ್ವಾದೌ ಶಮ್ಯೈಕಕಲಾ ಕಲಾದ್ವಯೇ ತಾಲಃ .

ದ್ವಿಕಲಾ ಚ ಪುನಃ ಶಮ್ಯಾ ತಾಲೋ ದ್ವಿಕಲಶ್ಚ ಕರ್ತವ್ಯಃ .. 91..

ತ್ರಿಕಲಶ್ಚ ಸನ್ನಿಪಾತಃ ಪುನಃ ಪಿತಾಪುತ್ರಕಶ್ಚ ಷಟ್ಪೂರ್ವಃ .

ಚಂಚತ್ಪುಟಸ್ತಧಾ ಸ್ಯಾದಾರಂಭೇ ತಾಲಯೋಗಸ್ತು .. 92..

ಅಸ್ಯ ತು ವಾದ್ಯಂ .

ಕಾರ್ಯಂ ತ್ರಿಪರ್ವರಹಿತೈರುದ್ವಹನೈರಪ್ಯಥ ಸಮವರೋಹೈಃ .

ತಲರಿಭಿತಹ್ರಾದಯುತೈಃ ಕರಣೈರ್ವಿಸ್ತಾರಭೂಯಿಷ್ಯೈಃ .. 93..

ಅಪಚಯಯುಕ್ತೈರ್ದ್ವಿಸ್ತಧಾ ನಿವೃತ್ತೈರ್ದ್ವಿರಭ್ಯಸ್ತೈಃ .

ಆರಂಭೋಽಪ್ಯವತರಣಸ್ತಿಪರ್ವಯುಕ್ತೈಶ್ಚ ಕರ್ತವ್ಯಃ .. 94..

ಅಥ ವಕ್ತೃಪಾಣಿಃ .

ಗುರೂಣಿ ಪಂಚ ಹ್ರಸ್ವಾನಿ ಷಡ್ಗುರುಶ್ಚ ಚತುರ್ಗುಣಃ .

ಗುರುಣೀ ದ್ವೇ ಲಘು ತ್ವೇಕಂ ಚತ್ವಾರ್ಯಥ ಗುರೂಣಿ ಹಿ .. 95..

ಚತ್ವಾರ್ಯಥ ಲಘೂನಿ ಸ್ಯುಸ್ಥೀಣಿ ದೀರ್ಘಾಣಿ ಚೈವ ಹಿ .

ಲಘೂನ್ಯಷ್ಟೌ ಚ ದೀರ್ಘಂ ಚ ವಕ್ತೃಪಾಣೌ ಭವೇದ್ವಿಧಿಃ .. 96..

ಅತ್ರೋದಾಹರಣಂ .

ದಿಂಗಳೇ ಝುಂಟುಂ ಜಂಬುಕ ಜಗತಿ ಯ ಝುಂಟುಂ ದಿಂಗಳೇ .

ಘೇಂದ್ರಂ ಘೇಟೋ ಘಾಟೋ ಭಟ್ಟುನಕಿಟಿ ಇನಂ ದುಜ್ಞ್ ..

ಘದುಗದುಕಿಟಮಟನಂ .

ಅಸ್ಯ ವಾದ್ಯಂ .

ಆವಿಧ್ಧಕರಣಯುಕ್ತೋ ದ್ವ್ಯಂಗಃ ಸ್ಯಾದೇಕಪ್ರವೃತ್ತೌ ವಾ .

ಅಲ್ಪವ್ಯಂಜನಧಾತುರ್ವಾದ್ಯವಿಧಿವರ್ತೃಪಾಣೌ ತು .. 97..

ದ್ವಿಕಲೇ ಮದ್ರಕೇ ಯತ್ತು ಶಮ್ಯಾತಾಲಾದಿಪಾತಂ .

ತತ್ಪರ್ವಂ ವಕ್ತೃಪಾಣೌ ತು ಕಾರ್ಯಮಷ್ಟಕಲಾನ್ವಿತಂ .. 98..

ತಸ್ಯಾಧಸ್ತಾತ್ ಪುನಃ ಕಾರ್ಯಂ ಪಂಚಪಾಣಿಚತುಷ್ಟಯಂ .

ವಕ್ತೃಪಾಣೇರಯಂ ತಾಲೋ ಮುಖಪ್ರತಿಮುಖಾಶ್ರಯಃ .. 99..

ಅಥ ಸಂಖೋಟನಾ .

ಗುರುಣೀ ಲಘೂನ್ಯಧಾಷ್ಟೈ ದೀರ್ಘಂ ದ್ವಿಗುಣಂ ತಥಾ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಂ .

ಲಘುದೀರ್ಘೇ ಲಘು ಚ ಪುನಶ್ಚತುರ್ಗುಣಂ ಸಂಪ್ರಕರ್ತವ್ಯಂ .. 100..

ಪುನರಷ್ಟೈ ಹ್ರಸ್ವಾನಿ ಸ್ಫುರಿಹ ತಥಾ ನೈಧನಂ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಂ .

ಸಂಖೋಟನವಸ್ತುವಿಧೌ ಹ್ರಸ್ವಗುರುವಿಧಿಃ ಸಮುದ್ದಿಷ್ಟಃ .. 101..

ಸಂಖೋಟನಾಯಾ ಉದಾಹರಣಂ ಪ್ರಕಲ್ಪ್ಯ ಕೃತಂ .

ದಿಂಗಲೇ ಜಗತಿ ಯ ವಲತಿ ಕತೇಚಾತಿಚಾತಿರ್ಝ ಲಘು ಚರ್ಝಲ ಪಶುಪತಿಚಾ .

ಅಸ್ಯಾ ವಾದ್ಯವಿಧಿಃ .

ಅಧಿದಂಡಂ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ವೀಣಾಂ ವಿನಿಗೃಹ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಾಂಗುಲ್ಯಾ .

ಅಂಗುಷ್ಠಾಭ್ಯಾಂ ಚ ತಥಾ ಕಾರ್ಯಂ ಸಂಖೋಟನಾವಾದ್ಯಂ .. 102..

ಸಂಖೋಟಯೇತ್ ಸ್ವರಂ ವಾದಿನಾ ತು ಸಂವಾದಿನಾ ತಥಾಧಿಬಲಂ .

ಸಮವಾಯಿಭಿಶ್ಚ ಶೇಷೈರನುವಾದಿಭಿರಲ್ಪಕೈಶ್ಚಾಂಶೈಃ .. 103..

ವಿಸ್ತಾರಚಿತ್ರಕರಣೈರ್ಧ್ವಿಸ್ತ್ರಿವಿವರ್ತಿತೈರ್ಧ್ವಿರಭ್ಯಸ್ತೈಃ .

ಉಪಚಯಯುಕ್ತೈಃ ಕ್ರಮಶೋ ವದಂತಿ ಸಂಖೋಟನಾವಾದ್ಯಂ .

ತಾಲೋಽಸ್ಯಾ ಗದಿತಸ್ತಜ್ಜಿಷ್ಟೈಃ ಶೀರ್ಷವತ್ ಪಂಚಪಾಣಿನಾ .. 104..

ಅಥ ಪರಿಘಟ್ಟನಾ .

ದೀರ್ಘಾಣ್ಯಾದಾವಷ್ಟೈ ಲಘೂನಿ ಕುರ್ಯಾತ್ ಪುನರ್ಧ್ವಿಗುಣಿತಾನಿ .

ಹ್ರಸ್ವಾನ್ಯಪಿ ಚತ್ವಾರಿ ದ್ವಿಗುಣಾನಿ ಸ್ಯುಃ ಸದೀರ್ಘಾಣಿ .. 105..

ಷೋಡಶ ಲಘೂನಿ ಚ ಸ್ಯುಃ ಸಹ ನಿಧನೇ ಚೈವ ಕಾರ್ಯಾಣಿ .

ಏಷ ಪರಿಘಟ್ಟನಾಯಾಂ ಗುರುಲಘುವಸ್ತುಕ್ರಮಃ ಪ್ರೋಕ್ತಃ .. 106..

ಏತಸ್ಯಾಮಪ್ಯುದಾಹರಣಂ ಪ್ರಕಲ್ಪ್ಯ ಕೃತಂ .

ದಿಂಗಲೇ ದಿಂಗಲೇ ದಿಂಗಲೇ ದಿಂಗಲೇ ಜಗತಿ ಯ ವಲತಿ ಕ .

ತಿತಿರ್ಝಲಕುಚರ್ಝಲದಿಗಿನಿಗಿ ಗಣಪತಿ ಚಾ .

ಚಲತಿ ಕ ಗಣಪತಿ ಪಶುಪತಿಸುರಪತಿ ಚಾ .

ವಾದ್ಯಂ ಚಾಸ್ಯಾಸ್ತಜ್ಜಿಷ್ಟೈಃ ಸೋದ್ವಹನಂ ಹಸ್ತಲಾಘವಾತ್ ಕಾರ್ಯಂ .

ವ್ಯಂಜನಧಾತುಸಮುತ್ಥಂ ನಾನಾಕರಣಾಶ್ರಯೋಪೇತಂ .. 107..

ಸಂಪಿಷ್ಟಕವಚ್ಚಾಸ್ಯಾಸ್ತಾಲಃ ಕರಣೈಸ್ತು ಧಾತುಸಂಯುಕ್ತೈಃ .

ಗುರುಲಘುಯೋಗಾದೇವಂ ವಿಹಿತಃ ಕಾರ್ಯೋ ಬುದ್ಧೈರ್ನಿರ್ಫತ್ಯಂ .. 108..

ಮಾರ್ಗಸಾರಿತವಾದ್ಯಂ ವಿಸ್ತಾರಾವಿದ್ಧಕರಣಸಂಯುಕ್ತಂ .

ಸಕಲೈಃ ಸತಲೈಃ ಕರಣೈರಥ ಗುರುಲಘುಸಂಚಯಶ್ಚಾಯಂ .. 109..

ಚತ್ವಾರಿ ಗುರುಣಿ ಸ್ಯುರ್ಲಘೂನಿ ಚತ್ವಾರಿ ಚ ದ್ವಿಗುಣಿತಾನಿ .

ಗುರುಣೀ ಲಘೂನ್ಯಧಾಷ್ಟೈ ಗುರುಣೀ ಚೇತ್ಯೇತತ್ ತ್ರಿಧಾ ಯೋಜ್ಯಂ .. 110..

ಅಥವಾ .

ಚತ್ವಾರಿ ತು ಗುರೂಣಿ ಸ್ಯುಹೃದ್ವಾನ್ಯಷ್ಟೌ ಭವಂತಿ ಹಿ .

ಗುರುಣೀ ನವ ಹೃದ್ವಾನಿ ದೀರ್ಘಮಂತ್ರಮಥಾಪಿ ಚ ..

ಅತ್ರೋದಾಹರಣಂ .

ದಿಂಗಲೇ ಝಂಟುಂ ಜಗತಿ ಯ .

ಥಲಿತಕ ಝಂಟುಂ ತಿತಿ .

ಝಲಕುಚ ಝಲತಿತಿಚಾ .

ಬಾಲಾಸಾರಿತವಚ್ಚೈವ ತಾಲೋಽಸ್ಯ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ .. 110..

ಶ್ರವಣಮಧುರಾಣಿ ಲೀಲಾಕೃತಾನ್ಯಭಿಸೃತಪರಿಸೃತಾಂತರಕೃತಾನಿ .

ತಾನ್ಯಪೃಥ್ವವಶಾದಿಹ ಕರ್ತವ್ಯಾನಿ ಪ್ರಯೋಗವಿಧೌ .. 111..

ಯಥಾಸಾರಿತಾನಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಧ್ಯಕನಿಷ್ಠಾನಿ ತಾಲಪ್ರಮಾಣನಿರ್ದಿಷ್ಟಾನಿ ತಾನಿ

ತಾಲವಿಧಾನೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ .

ಏವಮೇತತ್ ಸ್ವರಗತಂ ಜ್ಞೇಯಂ ವೀಣಾಶರೀರಜಂ .

ವಿಪಂಚೇವಾದ್ಯಯುಕ್ತಾನಿ ಕರಣಾನಿ ನಿಬೋಧತ .. 112..

ರೂಪಂ ಕೃತಂ ಪ್ರತಿಕೃತಂ ಪ್ರತಿಭೇದೋ ರೂಪಶೇಷಮೋಘಶ್ಚ .

ಷಷ್ಠೀ ವೈ ಪ್ರತಿಶುಷ್ಕಾ ತ್ವೇವಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಕರಣಜಾತಂ .. 113..

ವೀಣಾವಾದ್ಯದ್ವಿಗುಣಂ ಗುರುಲಾಘವವಾದನಂ ಭವೇದ್ರೂಪಂ .

ರೂಪಂ ಪ್ರತಿಭೇದಕೃತಂ ಪ್ರತಿಕೃತಮಿತ್ಯುಚ್ಯತೇ ವಾದ್ಯಂ .. 114..

ಯುಗಪತ್ಯುತೇಽನ್ಯಕರಣಂ ಪ್ರತಿಭೇದೋ ದೀರ್ಘಲಾಘವಕೃತಃ ಸ್ಯಾತ್ .

ಕೃತಮೇಕಸ್ಯಾಂ ತಂತ್ರಾಂ ಪ್ರತಿಶುಷ್ಕಾ ನಾಮ ವಿಜ್ಞೇಯಾ .. 115..

ವೀಣಾವಾದ್ಯವಿರಾಮೇಽಪ್ಯವಿರತಕರಣಂ ತು ರೂಪಶೇಷಃ ಸ್ಯಾತ್ .

ಆವಿದ್ಧಕರಣಯುಕ್ತೋ ಹ್ಯುಪರ್ಯುಪರಿಪಾಣಿಕಸ್ತೋಘಃ .. 116..

ಕಾರ್ಯಂ ಧ್ರುವಾವಿಧಾನೇ ಪ್ರಾಯೇಣ ಹಿ ಕೋಣವಾದನಂ ತಜ್ಜಿಜ್ಞಾಲ್ಯಃ .

ಸ್ಥಾನಪ್ರಾಪ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಚೇದ್ಯತ್ತತ್ರ ಭವೇದಯಂ ನಿಯಮಃ .. 117..

ತಚ್ಚೌಘತುಲ್ಯಕರಣಂ ವಾಚ್ಯಂ ಕಾರ್ಯಂ ವಿಪಂಚ್ಯಾಸ್ತು .

ಸಪ್ತತಂತ್ರೀ ಭವೇಚ್ಚಿತ್ರಾ ವಿಪಂಚೀ ತು ಭವೇನ್ನವ .

ಕೋಣವಾದನಾ ವಿಪಂಚೀ ಸ್ಯಾಚ್ಚಿತ್ರಾ ಚಾಂಗುಲಿವಾದನಾ .. 118..

ತತವಾದ್ಯವಿಧಾನಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸಮಾಸಯೋಗೇನ .

ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯತಶ್ಚ ಭೂಯಃ ಸುಷಿರಾತೋದ್ಯಪ್ರಯೋಗಂ ತು .. 119..

.. ಇತಿ ಭರತೀಯೇ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೇ ತತಾತೋದ್ಯವಿಧಾನಂ ನಾಮ

ಏಕೋನತ್ರಿಂಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ..

Encoded by Sowmya Krishnapur krsowmya@yahoo at com

——
Natya Shastra Chapter 29

pdf was typeset on March 24, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

